Příručka pro veřejné uctívání Boha

KAREL I. Parl. 3. Zasedání 5.

AKT PARLAMENTU KRÁLOVSTVÍ SKOTSKÉHO, schvalující a ustanovující PŘÍRUČKU pro veřejné uctívání. V EDINBURKU, 6. února 1645.

STAVOVÉ PARLAMENTU, nyní shromáždění na druhém zasedání tohoto prvního tříletého parlamentu, na základě posledního aktu posledního parlamentu, který konalo Jeho Veličenstvo se třemi stavy roku 1641; po veřejném přečtení a vážném uvážení níže zapsaného aktu Valného shromáždění, jenž schvaluje následující Příručku pro veřejné uctívání Boha ve třech královstvích, nedávno sjednocených Slavnostní ligou a smlouvou, spolu s nařízením parlamentu Anglie, jímž se řečená Příručka ustanovuje, i s Příručkou samou; srdečně a s radostí přijímají řečenou Příručku v souladu s aktem Valného shromáždění, který ji schvaluje. Kterýžto akt spolu s Příručkou samou stavové parlamentu bez jediného odporujícího hlasu potvrzují a schvalují ve všech jeho hlavách a článcích a připojují a přidávají autoritu parlamentu k řečenému aktu Valného shromáždění. A nařizují, aby totéž mělo sílu a moc zákona a aktu parlamentu a aby bylo podle toho vykonáváno, k zachovávání řečené Příručky v souladu s řečeným aktem Valného shromáždění ve všech bodech.

ALEX. GIBSON, Cler. Registri.

SHROMÁŽDĚNÍ V EDINBURKU, 3. února 1645, Zasedání 10. Akt VALNÉHO SHROMÁŽDĚNÍ skotské církve o ustanovení a uvedení do praxe PŘÍRUČKY pro veřejné uctívání Boha.

JEŽTO šťastná jednota a jednotnost v náboženství mezi Kristovými církvemi v těchto třech královstvích, sjednocených pod jedním panovníkem, kterou zbožní a dobře smýšlející mezi námi dlouho a vroucně žádali, byla navržena jako hlavní článek velké úmluvy, bez něhož, jako svazku a hradby, nebylo možno očekávat bezpečný, dobře založený a trvalý mír; a poté byla s větší silou a zralostí obnovena ve Slavnostní lize a smlouvě tří království, jíž jsou přísně zavázány usilovat o nejtěsnější jednotnost v jedné formě správy církve, Příručce uctívání, Vyznání víry a Formě katechizace; což bylo rovněž, před naším vstupem do této smlouvy i po něm, předmětem mnoha proseb a stížností a vysílání komisařů ke králově Veličenstvu, prohlášení ctihodným sněmovnám parlamentu Anglie a dopisů ctihodnému Shromáždění teologů i dalším ze služebníků církve Anglie; což bylo také cílem našeho vyslání komisařů z této církve, jak bylo žádáno, s pověřením jednat o jednotnosti ve výše uvedených čtyřech bodech s takovými výbory, jaké měly být jmenovány oběma sněmovnami parlamentu Anglie a Shromážděním teologů zasedajícím ve Westminsteru; a kromě toho všeho to bylo ve svědomí hlavní pohnutkou a cílem našeho odvážného podstoupení mnohých a velikých nebezpečí k uhašení stravujícího plamene nynější nepřirozené a krvavé války v Anglii, byť k oslabení tohoto království v něm samém a ku prospěchu nepřítele, který do něj vpadl; nepokládajíce nic za příliš drahé pro nás, jen aby se tato naše radost naplnila. A nyní, když toto veliké dílo pokročilo tak daleko, že Příručka pro veřejné uctívání Boha ve všech třech královstvích byla dohodnuta ctihodnými sněmovnami parlamentu Anglie po poradě s bohoslovci obou království tam shromážděnými a zaslána nám k našemu schválení, aby, bude-li dohodnuta také touto církví a královstvím Skotska, mohla být jménem obou království předložena králi k jeho královskému souhlasu a potvrzení; Valné shromáždění, nanejvýš vážně uvážívši, přezkoumavši a prozkoumavši výše zmíněnou Příručku, po několikerém jejím veřejném přečtení, po mnohém rokování jak veřejně, tak v soukromých výborech, poté co byla všem dána plná svoboda vznést proti ní námitky a všichni, kdo o ní mají jakékoli pochybnosti, byli naléhavě vyzváni, aby je dali najevo, aby mohli

být uspokojeni; jednomyslně a bez jediného odporujícího hlasu přijímá a schvaluje následující Příručku ve všech jejích hlavách, spolu s Předmluvou, jež je k ní připojena; a požaduje, rozhoduje a nařizuje, aby podle jejího jasného znění a smyslu a podle záměru Předmluvy byla pečlivě a jednotně zachovávána a prováděna všemi služebníky i ostatními osobami v tomto království, jichž se týká; tato praxe bude zahájena, jakmile komisaři tohoto Valného shromáždění vyrozumí jednotlivé presbyterie, a tito komisaři se také zvláště postarají o včasné vytištění této Příručky, aby byl pro potřebu každé církve v tomto království opatřen a uchováván její tištěný výtisk; rovněž aby každá presbyterie měla pro svou potřebu její tištěný výtisk a zvláště dbala na její zachovávání či zanedbávání v každém sboru ve svých hranicích a oznamovala to provinciálnímu nebo Valnému shromáždění, jak bude třeba. Vždy s tou výhradou, aby ustanovení Příručky o vysluhování večeře Páně, které zmiňuje přijímající sedící kolem stolu nebo u něho, nebylo vykládáno tak, jako by podle úsudku této církve bylo lhostejné a volné, aby kterýkoli z přijímajících nepřistoupil ke stolu a nepřijímal u něho; nebo jako bychom schvalovali rozdávání živlů služebníkem každému přijímajícímu, a nikoli přijímajícími mezi sebou navzájem. Rovněž se stanoví, že to nebude na újmu řádu a praxi této církve v těch jednotlivostech, které jsou stanoveny v knihách kázně a v aktech Valných shromáždění a které nejsou v Příručce nařízeny a stanoveny jinak.

Konečně shromáždění s velikou radostí a vděčností uznává bohaté požehnání a neocenitelné milosrdenství Boží v tom, že přivedl tak vroucně žádanou jednotnost v náboženství k tak šťastnému závěru, že tato království, kdysi tak vzdálená ve formě uctívání, byla nyní Božím požehnáním přivedena k těsnější jednotnosti, než jakou mají kterékoli jiné reformované církve; což je pro nás vyslyšením našich modliteb, osvícením našich očí a oživením našich srdcí uprostřed našich mnohých zármutků a utrpení; sejmutím, ve velké míře, pohanění z Božího lidu, k zacpání úst zlovolných a nepřátelsky smýšlejících; a otevřením dveří naděje, že Bůh má k nám dosud myšlení o pokoji, a ne o zlém, aby nám dal očekávaný konec; v kterémžto očekávání a důvěře se radujeme; prosíce Pána, aby

zachoval tato království od kacířství, rozkolů, pohoršení, bezbožnosti a všeho, co odporuje zdravému učení a moci pobožnosti; a aby nám i následujícím pokolením zachoval tato svá čistá a očištěná ustanovení spolu s rozmnožením jejich moci a života, ke slávě svého velikého jména, k rozšíření království svého Syna, k upevnění pokoje a lásky mezi královstvími, k jednotě a potěšení všeho svého lidu a k našemu vzájemnému vzdělávání v lásce.

Předmluva

Na počátku požehnané reformace se naši moudří a zbožní předkové postarali o to, aby vydali řád k nápravě mnoha věcí, které tehdy skrze Slovo odhalili jako marné, bludné, pověrečné a modlářské ve veřejném uctívání Boha. To způsobilo, že se mnozí zbožní a učení mužové velmi radovali z Knihy společných modliteb, tehdy vydané; neboť když byla odstraněna mše a ostatní latinská bohoslužba, veřejné uctívání se konalo v našem vlastním jazyce: také mnozí z prostého lidu mají užitek z toho, že slyší Písma čtená ve své vlastní řeči, která jim dříve byla jako kniha zapečetěná.

Avšak dlouhá a smutná zkušenost ukázala, že liturgie užívaná v anglické církvi (přes všechno úsilí a zbožné úmysly jejích sestavovatelů) se ukázala být pohoršením nejen pro mnohé zbožné doma, ale i pro reformované církve v zahraničí. Neboť, nemluvě ani o naléhání na čtení všech modliteb, což její břemeno velmi zvětšilo, mnohé neužitečné a obtížné obřady v ní obsažené způsobily mnoho škody, jednak tím, že znepokojovaly svědomí mnoha zbožných služebníků i lidu, kteří se jim nemohli podrobit, jednak tím, že je zbavovaly Božích ustanovení, jichž nemohli užívat, aniž by se těm obřadům přizpůsobili nebo je podepsali. Nemálo dobrých křesťanů bylo tímto způsobem drženo daleko od stolu Páně; a nemálo schopných a věrných služebníků bylo vyloučeno z vykonávání své služby (k ohrožení mnoha tisíc duší v době takového nedostatku věrných pastýřů) a zbaveno svého

živobytí, ke zkáze jich samých i jejich rodin. Preláti a jejich strana se snažili vyzdvihnout její vážnost do takové výše, jako by mezi námi nebylo jiného uctívání ani způsobu uctívání Boha než jen tato bohoslužebná kniha; k velké překážce kázání Slova a (na některých místech, zvláště v poslední době) k jeho vytlačení jakožto nepotřebného, nebo přinejlepším jakožto daleko nižšího než čtení společné modlitby; z níž mnozí nevědomí a pověreční lidé neučinili nic lepšího než modlu, když, libujíce si ve své přítomnosti při té bohoslužbě a v námaze svých rtů při účasti na ní, se tak zatvrdili ve své nevědomosti a nedbalosti o spásné poznání a pravou zbožnost.

Mezitím se papeženci chlubili, že ta kniha jim vychází vstříc ve velké části jejich bohoslužby; a tak byli nemálo utvrzeni ve své pověře a modlářství, očekávajíce spíše náš návrat k nim, než aby usilovali o svou vlastní reformaci: v tomto očekávání byli v poslední době velmi povzbuzeni, když pod záminkou domnělé oprávněnosti ukládání dřívějších obřadů byly církvi denně vnucovány obřady nové.

K tomu přidejme (což nebylo předvídáno, ale od té doby se stalo), že liturgie byla velkým prostředkem, jednak k tomu, aby vytvářela a rozmnožovala zahálčivé a nevzdělávající duchovenstvo, které se spokojilo s pevnými formami, jež mu jiní připravili do rukou, aniž by se samo vynasnažilo cvičit dar modlitby, jímž náš Pán Ježíš Kristus ráčí vybavovat všechny své služebníky, které k tomu úřadu povolává: jednak byla (a vždy by byla, kdyby se v ní pokračovalo) předmětem nekonečných svárů a rozepří v církvi a osidlem jak pro mnohé zbožné a věrné služebníky, kteří byli při té příležitosti pronásledováni a umlčeni, tak pro jiné nadějných schopností, z nichž mnozí byli, a ještě více by jich bylo, odvráceni od všech myšlenek na službu k jiným studiím; zvláště v těchto posledních časech, v nichž Bůh ráčí svému lidu dávat více a lepších prostředků k odhalení bludu a pověry a k dosažení poznání tajemství zbožnosti a darů v kázání a v modlitbě.

Z těchto a mnoha jiných podobných závažných důvodů, týkajících se celé knihy vůbec, a pro rozličné jednotlivosti v ní obsažené; nikoli z lásky k novotám ani s úmyslem znevažovat naše první reformátory (o nichž jsme přesvědčeni, že kdyby nyní žili, připojili by se k nám v tomto díle, a které uznáváme za znamenité nástroje, vzbuzené Bohem, aby započali očišťování a budování Jeho domu, a přejeme si, aby je my i potomstvo chovali ve věčné paměti s vděčností a ctí), nýbrž abychom v nějaké míře odpověděli na milostivou Boží prozřetelnost, která nás v tomto čase volá k další reformaci, a abychom uspokojili svá vlastní svědomí a odpověděli na očekávání jiných reformovaných církví i na přání mnoha zbožných mezi námi, a nadto vydali nějaké veřejné svědectví o svém úsilí o jednotnost v uctívání Boha, které jsme slíbili ve své Slavnostní lize a smlouvě; po vážném a častém vzývání jména Božího a po mnohém radění se, nikoli s tělem a krví, nýbrž s Jeho svatým Slovem, jsme se rozhodli odložit dřívější liturgii s mnoha obřady a ceremoniemi dříve užívanými při uctívání Boha; a shodli jsme se na této následující příručce pro všechny části veřejného uctívání v časech řádných i mimořádných. V ní jsme dbali o to, abychom předložili ty věci, které jsou v každém ustanovení z Božího zřízení; a jiné věci jsme se snažili vyložit podle pravidel křesťanské opatrnosti, ve shodě s obecnými pravidly Slova Božího; přičemž náš záměr je toliko ten, aby, když budou všem známy obecné hlavní body, smysl a dosah modliteb a ostatních částí veřejného uctívání, mohlo dojít k souhlasu všech církví v těch věcech, které obsahují podstatu služby a uctívání Boha; a aby služebníci byli tímto vedeni, aby ve svém vysluhování zachovávali stejnou zdravost v učení i v modlitbě, a mohli, bude-li třeba, mít nějakou pomoc a výbavu, avšak tak, aby se tím nestali lenivými a nedbalými v rozněcování darů Kristových v sobě; nýbrž aby každý rozjímáním, dbaním o sebe sama i o stádo Boží sobě svěřené a moudrým pozorováním cest Boží prozřetelnosti pečoval o to, aby své srdce i jazyk opatřil dalšími nebo jinými látkami k modlitbě a napomínání, jak bude při všech příležitostech potřebí.

O shromažďování sboru a jeho chování při veřejném uctívání Boha

KDYŽ se má sbor sejít k veřejnému uctívání, lid (když k tomu předem připravil svá srdce) má všechen přijít a připojit se k němu, nevzdaluje se od veřejného ustanovení z nedbalosti ani pod záminkou soukromých shromáždění.

Ať všichni vstupují do shromáždění ne neuctivě, nýbrž vážným a slušným způsobem, zaujímajíce svá sedadla či místa bez klanění nebo uklánění se k tomu či onomu místu.

Když je sbor shromážděn, má služebník, poté co je slavnostně vyzval k uctívání velikého jména Božího, začít modlitbou.

„Ve vší uctivosti a pokoře vyznávajíce nepochopitelnou velikost a majestát Pána (před jehož tváří se tehdy zvláštním způsobem ukazují) a svou vlastní bídnost a nehodnost přiblížit se k Němu tak blízko, spolu se svou naprostou neschopností k tak velikému dílu; a pokorně Ho prosíce za odpuštění, pomoc a přijetí v celé službě, která se má konat, a za požehnání pro tu část Jeho Slova, která se má číst: a to vše ve jménu a skrze prostřednictví Pána Ježíše Krista.“

Když veřejné uctívání začalo, má mu lid věnovat celou pozornost, zdržuje se čtení čehokoli kromě toho, co služebník právě čte nebo cituje; a tím více se zdržuje všeho soukromého šeptání, rozmluv, pozdravů nebo prokazování úcty komukoli přítomnému nebo přicházejícímu; jakož i všeho zevlování, spaní a jiného neslušného chování, které by mohlo rušit služebníka nebo lid, anebo bránit jemu samému či jiným ve službě Boží.

Je-li někomu z nutnosti zabráněno být přítomen od začátku, nemá se, když vejde do sboru, oddávat svým soukromým pobožnostem, nýbrž uctivě se připravit, aby se připojil ke shromáždění v tom Božím ustanovení, které se právě koná.

O veřejném čtení Písma svatého

Čtení Slova ve sboru, jsouc částí veřejného uctívání Boha (v němž vyznáváme svou závislost na Něm a svou poddanost Jemu) a prostředkem Jím posvěceným k vzdělávání Jeho lidu, mají vykonávat pastýři a učitelé.

Avšak ti, kdo se připravují na službu, mohou příležitostně ve sboru jak číst Slovo, tak cvičit svůj dar v kázání, dovolí-li jim to presbyterie.

Všechny kanonické knihy Starého i Nového zákona (ale žádná z těch, které se obecně nazývají apokryfy) se mají veřejně číst v obecném jazyce, z nejlepšího schváleného překladu, zřetelně, aby všichni mohli slyšet a rozumět.

Jak velký oddíl se má přečíst najednou, je ponecháno moudrosti služebníka; je však vhodné, aby se obyčejně při každém shromáždění přečetla jedna kapitola z každého zákona; a někdy i více, jsou-li kapitoly krátké nebo vyžaduje-li to souvislost látky.

Je potřebné, aby všechny kanonické knihy byly čteny po řadě, aby se lid mohl lépe seznámit s celým tělesem Písem; a obyčejně tam, kde čtení v kterémkoli ze zákonů jednoho dne Páně skončí, má příštího dne Páně začít.

Doporučujeme také častější čtení těch míst Písma, která ten, kdo čte, uzná za nejlepší k vzdělávání svých posluchačů, jako je kniha Žalmů a podobné.

Uzná-li služebník, který čte, za potřebné vyložit některou část toho, co se čte, ať tak nečiní, dokud není dokončena celá kapitola nebo žalm; a vždy je třeba brát ohled na čas, aby ani kázání, ani ostatní ustanovení nebyly zkracovány nebo se nestaly únavnými. Toto pravidlo se má zachovávat při všech ostatních veřejných úkonech.

Kromě veřejného čtení Písma svatého má být každý, kdo umí číst, napomínán, aby četl Písmo soukromě (a všichni ostatní, kdo číst neumějí, nebrání-li jim v tom věk nebo něco jiného, mají být rovněž

napomínáni, aby se naučili číst), a aby měl Bibli.

O veřejné modlitbě před kázáním

PO čtení Slova (a zpěvu žalmu) má služebník, který bude kázat, usilovat o to, aby jeho vlastní srdce i srdce jeho posluchačů byla náležitě pohnuta jejich hříchy, aby všichni v pocitu jejich tíže naříkali před Pánem a lačněli a žíznili po Boží milosti v Ježíši Kristu, a to tak, že přistoupí k plnějšímu vyznání hříchů, se studem a svatým zahanbením tváře, a bude vzývat Pána v tomto smyslu:

„Vyznat naši velikou hříšnost, předně pro prvotní hřích, který (kromě viny, jež nás činí hodnými věčného zatracení) je semenem všech ostatních hříchů, zkazil a otrávil všechny schopnosti a síly duše i těla, poskvrňuje naše nejlepší skutky a (kdyby nebyl zadržován nebo naše srdce obnovena milostí) propukl by v nesčetná přestoupení a v největší vzpoury proti Pánu, jaké kdy spáchali nejbídnější ze synů lidských; a dále pro skutečné hříchy, naše vlastní hříchy, hříchy vrchnosti, služebníků i celého národa, na nichž máme mnoha způsoby účast: kteréžto naše hříchy mají mnohá hrozná přitížení, neboť jsme přestoupili všechna přikázání svatého, spravedlivého a dobrého zákona Božího, činíce to, co je zakázáno, a opomíjejíce to, co je přikázáno; a to nejen z nevědomosti a slabosti, nýbrž také opovážlivěji, proti světlu své mysli, proti výčitkám svého svědomí a proti hnutím Jeho vlastního Ducha svatého, jež nás od toho zrazovala, takže nemáme pro své hříchy žádné výmluvy; ba nejen pohrdajíce bohatstvím Boží dobrotivosti, snášelivosti a dlouhočekání, nýbrž vzpírajíce se mnohým pozváním a nabídkám milosti v evangeliu; neusilujíce, jak bychom měli, přijmout Krista vírou do svých srdcí ani chodit ve svém životě tak, jak je Ho hodno.

Oplakávat svou slepotu mysli, tvrdost srdce, nevěru, nekajícnost, bezstarostnost, vlažnost, neplodnost; nebo to, že neusilujeme o umrtvování a o novost života ani o cvičení ve zbožnosti v její moci; a že ani nejlepší z nás nechodili tak stále s Bohem, nezachovali svá

roucha tak neposkvrněná ani nebyli tak horliví pro Jeho slávu a pro dobro druhých, jak by měli: a naříkat nad takovými jinými hříchy, jimiž je sbor zvláště vinen, navzdory mnohým a velikým milosrdenstvím našeho Boha, lásce Kristově, světlu evangelia a reformaci náboženství, našim vlastním předsevzetím, příslibům, slibům, slavnostní smlouvě a jiným zvláštním závazkům, jež tomu odporují.

Uznat a vyznat, že tak, jako jsme přesvědčeni o své vině, tak z hlubokého jejího pocitu soudíme sami sebe za nehodné nejmenších dobrodiní, za nejvíce hodné nejprudšího hněvu Božího i všech zlořečení zákona a nejtěžších soudů uvalených na nejvzpurnější hříšníky; a že by nám mohl zcela spravedlivě odejmout své království a evangelium, stíhat nás všemi druhy duchovních i časných soudů v tomto životě a potom nás uvrhnout do temností zevnitřních, do jezera, které hoří ohněm a sirou, kde je pláč a škřipení zubů na věky věků.

Přesto všechno přistoupit k trůnu milosti, povzbuzujíce se nadějí na milostivé vyslyšení svých modliteb, v bohatství a plné dostatečnosti té jediné oběti, zadostiučinění a přímluvy Pána Ježíše Krista po pravici Jeho Otce a našeho Otce; a v důvěře ve veliká a drahá zaslíbení milosrdenství a milosti v nové smlouvě, skrze téhož jejího Prostředníka, prosit o odvrácení těžkého hněvu a zlořečení Božího, jemuž nemůžeme uniknout ani je snést; a pokorně a vroucně prosit o milosrdenství v dobrovolném a plném odpuštění všech našich hříchů, a to jedině pro hořké utrpení a drahé zásluhy toho našeho jediného Spasitele Ježíše Krista.

Aby Pán ráčil rozlít svou lásku v našich srdcích skrze Ducha svatého; aby nám týmž Duchem synovství zpečetil plnou jistotu našeho odpuštění a smíření; aby potěšil všechny, kdo pláčou na Sionu, mluvil pokoj zraněnému a zkormoucenému duchu a uvázal rány zkroušených srdcem: a pokud jde o bezstarostné a opovážlivé hříšníky, aby otevřel jejich oči, usvědčil jejich svědomí a obrátil je od temností k světlu a z moci Satanovy k Bohu, aby i oni přijali odpuštění hříchů a dědictví mezi těmi, kdo jsou posvěceni vírou v

Krista Ježíše.

Spolu s odpuštěním hříchů skrze krev Kristovu prosit o posvěcení Jeho Duchem; o umrtvování hříchu, který v nás přebývá a mnohokrát nad námi panuje jako tyran; o obživení našich mrtvých duchů životem Božím v Kristu; o milost, která by nás uzpůsobila a uschopnila ke všem povinnostem obcování a povolání vůči Bohu i lidem; o sílu proti pokušením; o posvěcené užívání požehnání i křížů; a o vytrvalost ve víře a poslušnosti až do konce.

Modlit se za šíření evangelia a království Kristova ke všem národům; za obrácení Židů, za plnost pohanů, za pád Antikrista a za uspíšení druhého příchodu našeho Pána; za vysvobození soužených církví v zahraničí z tyranie antikristovské strany a z krutých útlaků a rouhání Turka; za Boží požehnání pro reformované církve, zvláště pro církve a království Skotska, Anglie a Irska, nyní těsněji a nábožněji spojené ve Slavnostní národní lize a smlouvě; a za naše osady ve vzdálených končinách světa: zvláště pak za tu církev a to království, jejichž jsme údy, aby v nich Bůh upevnil pokoj a pravdu, čistotu všech svých ustanovení a moc zbožnosti; aby zabránil kacířství, rozkolu, bezbožnosti, pověře, bezstarostnosti a neplodnosti pod prostředky milosti a odstranil je; aby uzdravil všechny naše trhliny a rozdělení a zachoval nás od porušení naší Slavnostní smlouvy.

Modlit se za všechny, kdo jsou v moci postaveni, zvláště za Jeho Veličenstvo krále; aby ho Bůh učinil bohatým v požehnání, jak v jeho osobě, tak v jeho vládě; aby upevnil jeho trůn v náboženství a spravedlnosti, zachoval ho od zlé rady a učinil ho požehnaným a slavným nástrojem k zachování a šíření evangelia, k povzbuzení a ochraně těch, kdo činí dobře, k postrachu všech, kdo činí zle, a k velikému dobru celé církve i všech jeho království; za obrácení královny, za nábožnou výchovu prince i ostatního královského potomstva; za potěšení soužené královny české, sestry našeho panovníka; a za navrácení a upevnění osvíceného knížete Karla, rýnského falckraběte a kurfiřta, ve všech jeho panstvích a

hodnostech; za požehnání pro Vysoký soud parlamentu (když zasedá v kterémkoli z těchto království), pro šlechtu, nižší soudce a úředníky, zemany i všechen prostý lid; za všechny pastýře a učitele, aby je Bůh naplnil svým Duchem, učinil je příkladně svatými, střízlivými, spravedlivými, pokojnými a laskavými v jejich životě; zdravými, věrnými a mocnými v jejich službě; a aby všechny jejich práce provázel hojností zdaru a požehnání; a aby dal všemu svému lidu pastýře podle svého srdce; za univerzity a všechny školy a náboženské semináře církve i obce, aby více a více vzkvétaly v učenosti a zbožnosti; za to město nebo ten sbor, aby Bůh vylil požehnání na službu Slova, svátostí a kázně, na světskou vládu i na všechny jednotlivé rodiny a osoby v něm; za milosrdenství k souženým jakýmkoli vnitřním nebo vnějším trápením; za příznivé počasí a úrodná období, jak to čas vyžaduje; za odvrácení soudů, které buď cítíme, nebo se jich obáváme, anebo jimž jsme vystaveni, jako hlad, mor, meč a podobné.

A v důvěře v Jeho milosrdenství k celé Jeho církvi a v přijetí našich osob skrze zásluhy a prostřednictví našeho Nejvyššího kněze, Pána Ježíše, vyznat, že touhou našich duší je mít obecenství s Bohem v uctivém a svědomitém užívání Jeho svatých ustanovení; a za tím účelem Ho vroucně prosit o Jeho milost a účinnou pomoc k posvěcení Jeho svatého sabatu, dne Páně, ve všech jeho povinnostech, veřejných i soukromých, jak pro nás, tak pro všechny ostatní sbory Jeho lidu, podle bohatství a vznešenosti evangelia, které se v tento den slaví a jehož se užívá.

A protože jsme v minulých časech byli neužitečnými posluchači a nyní nemůžeme sami ze sebe přijímat, jak bychom měli, hlubokosti Boží, tajemství Ježíše Krista, která vyžadují duchovní rozeznávání; prosit, aby Pán, který učí, abychom prospěch brali, milostivě ráčil vylít Ducha milosti spolu s Jeho vnějšími prostředky a dal nám dosáhnout takové míry vyvýšenosti známosti Krista Ježíše, našeho Pána, a v Něm těch věcí, které náležejí k našemu pokoji, abychom všechny věci pokládali v porovnání s Ním jen za strusku; a abychom, okoušejíce prvotiny slávy, která se má zjevit, toužili po

plnějším a dokonalejším obecenství s Ním, abychom, kde je On, byli i my, a užívali plnosti těch radostí a rozkoší, které jsou po Jeho pravici na věky věků.

Zvláště pak, aby Bůh zvláštním způsobem vybavil svého služebníka (nyní povolaného, aby Jeho domácnosti rozdával chléb života) moudrostí, věrností, horlivostí a výmluvností, aby mohl právě rozdělovat Slovo Boží, každému jeho díl, ve zřejmosti a v dokázání Ducha a moci; a aby Pán obřezal uši i srdce posluchačů, aby slyšeli, milovali a s tichostí přijímali vsáté Slovo, které může spasit jejich duše; aby je učinil jako dobrou zemi k přijetí dobrého semene Slova a posilnil je proti pokušením Satanovým, péčím tohoto světa, tvrdosti jejich vlastních srdcí a čemukoli jinému, co by mohlo bránit jejich užitečnému a spásnému slyšení; aby tak Kristus byl v nich zformován a žil v nich, aby všechny jejich myšlenky byly jaty v poddanost poslušnosti Kristově a jejich srdce utvrzena v každém dobrém slovu i skutku navěky.“

Považujeme to za vhodný pořádek řádné veřejné modlitby; avšak tak, aby služebník mohl (jak to v opatrnosti uzná za vhodné) odložit některou část těchto proseb až po svém kázání, nebo přinést Bohu některá z díkůvzdání níže stanovených ve své modlitbě před kázáním.

O kázání Slova

KÁZÁNÍ Slova, jsouc mocí Boží k spasení a jedním z největších a nejznamenitějších děl, která náležejí ke službě evangelia, má být konáno tak, aby se dělník neměl zač stydět, nýbrž aby mohl spasit sám sebe i ty, kteří ho poslouchají.

Předpokládá se (podle pravidel pro ordinaci), že služebník Kristův je v jisté dobré míře obdarován pro tak závažnou službu: svou zběhlostí v původních jazycích a v těch uměních a vědách, které jsou služebnicemi bohosloví; svou znalostí celého souboru teologie, ale nejvíce ze všeho Písem svatých, maje své smysly a srdce v nich

vycvičeny nad obyčejný stav věřících; a osvícením Ducha Božího a jinými dary k vzdělávání, které (spolu se čtením a studiem Slova) má stále hledat modlitbou a pokorným srdcem, odhodlán připustit a přijmout každou pravdu dosud nedosaženou, kdykoli mu ji Bůh dá poznat. Toho všeho má užívat a to vše zdokonalovat při své soukromé přípravě, dříve než veřejně přednese to, co připravil.

Obyčejně má být předmětem jeho kázání některý text Písma, který předkládá některou zásadu či hlavní článek náboženství nebo se hodí k některé zvláštní příležitosti, jež nastala; anebo může pokračovat v některé kapitole, žalmu nebo knize Písma svatého, jak uzná za vhodné.

Úvod k jeho textu ať je krátký a zřetelný, vzatý ze samého textu nebo z kontextu, nebo z některého souběžného místa, nebo z některého obecného výroku Písma.

Je-li text dlouhý (jak tomu v dějepisných vyprávěních nebo podobenstvích někdy musí být), ať podá jeho krátký souhrn; je-li krátký, jeho parafrázi, je-li toho třeba; v obojím případě ať pilně hledí k záměru textu a ukazuje na hlavní body a základy učení, které z něho má vyvodit.

Při rozboru a rozdělení svého textu má dbát více na pořádek věcí než slov a nemá na počátku zatěžovat paměť posluchačů příliš mnoha členy dělení, ani znepokojovat jejich mysl temnými odbornými výrazy.

Při vyvozování učení z textu má dbát o to: za prvé, aby věc byla pravdou Boží; za druhé, aby to byla pravda obsažená v tom textu nebo na něm založená, aby posluchači mohli rozpoznat, jak ji Bůh odtud učí; za třetí, aby trval hlavně na těch učeních, která jsou tam především zamýšlena a která nejvíce slouží k vzdělávání posluchačů.

Učení má být vyjádřeno prostými slovy; anebo, potřebuje-li něco v něm vysvětlení, má to být vyloženo a má být také objasněno, jak z textu vyplývá. Souběžná místa Písma, která učení potvrzují, mají

být spíše jasná a případná než mnohá, a (je-li toho třeba) má se na nich poněkud setrvat a mají být uplatněna na věc, o kterou jde.

Důvody neboli argumenty mají být pádné a, pokud jen lze, přesvědčivé. Příklady, jakéhokoli druhu, mají být plné světla a takové, aby mohly vnést pravdu do srdce posluchače s duchovním potěšením.

Zdá-li se, že z Písma, z rozumu nebo z předsudku posluchačů vyvstává nějaká zjevná pochybnost, je velmi potřebné ji odstranit: usmířením zdánlivých rozporů, zodpovězením důvodů a odhalením a odstraněním příčin předsudku a omylu. Jinak se nesluší zdržovat posluchače předkládáním či zodpovídáním marných nebo zlovolných úskočných námitek, neboť jak jsou nekonečné, tak jejich předkládání a zodpovídání více překáží vzdělávání, než mu prospívá.

Nemá zůstat u obecného učení, byť sebevíce objasněného a potvrzeného, nýbrž má je přivést k zvláštnímu užitku tím, že je uplatní na své posluchače. A ačkoli se to pro něho samého ukáže jako dílo velmi obtížné, vyžadující mnoho rozvážnosti, horlivosti a rozjímání, a přirozenému a porušenému člověku bude velmi nepříjemné, přece má usilovat, aby je konal tak, aby jeho posluchači cítili, že Slovo Boží je živé a mocné a rozeznává myšlení i mínění srdce; a aby, je-li přítomen některý nevěřící nebo neznalý člověk, byly zjeveny tajnosti jeho srdce a on vzdal slávu Bohu.

Při užití k poučení neboli k zpravení o poznání některé pravdy, která z jeho učení vyplývá, může ji (když je to vhodné) potvrdit několika pevnými důvody z textu, o nějž jde, a z jiných míst Písma, nebo z povahy onoho obecného místa bohosloví, jehož je ta pravda odnoží.

Při vyvracení falešných učení nemá ani křísit z hrobu staré kacířství, ani zbytečně připomínat rouhavé mínění; je-li však lid v nebezpečí nějakého omylu, má jej důkladně vyvrátit a usilovat o to, aby utvrdil jejich úsudek a svědomí proti všem námitkám.

Při napomínání k povinnostem má také, jak uzná za vhodné, učit prostředkům, které pomáhají k jejich plnění.

Při odrazování, kárání a veřejném napomínání (což vyžaduje zvláštní moudrost) ať, kde je k tomu důvod, nejen odhaluje povahu a velikost hříchu s bídou, která ho provází, ale ať také ukazuje nebezpečí, v němž jsou jeho posluchači, že by jím mohli být zachváceni a překvapeni, spolu s léky a nejlepším způsobem, jak se mu vyhnout.

Při udílení potěšení, ať obecného proti všem pokušením, nebo zvláštního proti některým zvláštním soužením či hrůzám, má pečlivě odpovídat na takové námitky, jaké může ztrápené srdce a zarmoucený duch namítat proti tomu. Někdy je také potřebné podat některé známky k zkoušení (což je velmi užitečné, zvláště konají-li to schopní a zkušení služebníci s obezřetností a rozvážností a jsou-li ty známky jasně založeny na Písmu svatém), podle nichž by posluchači mohli zkoumat sami sebe, zda dosáhli těch milostí a vykonali ty povinnosti, k nimž je napomíná, nebo zda jsou vinni hříchem, který káral, a v nebezpečí hrozících soudů, nebo zda jsou těmi, jimž náleží předložená potěšení; aby tak byli podle toho oživeni a povzbuzeni k povinnosti, pokořeni pro své nedostatky a hříchy, dotčeni svým nebezpečím a posíleni potěšením, jak toho bude jejich stav po zkoumání vyžadovat.

A jako nemusí vždy sledovat každé učení, které v jeho textu leží, tak má moudře volit taková užití, která podle svého pobývání a obcování se svým stádem shledá nejpotřebnějšími a nejpříhodnějšími; a mezi nimi taková, která mohou nejvíce přitáhnout jejich duše ke Kristu, prameni světla, svatosti a potěšení.

Tento způsob se nepředpisuje jako nutný pro každého člověka ani pro každý text; jen se doporučuje, protože se zkušeností shledalo, že je Bohem velmi požehnán a lidu velmi prospěšný pro porozumění a paměť.

Ale služebník Kristův, ať je jeho způsob jakýkoli, má celou svou službu konat:

1. Pilně, nekonaje dílo Páně nedbale.

2. Prostě, aby i ti nejprostší rozuměli; podávaje pravdu ne v slibných řečech lidské moudrosti, nýbrž v dokázání Ducha a moci, aby nebyl vyprázdněn kříž Kristův; zdržuje se také neužitečného užívání neznámých jazyků, cizích obratů a zvučných kadencí hlásek a slov; střídmě cituje výroky církevních nebo jiných lidských spisovatelů, starých či nových, byť byly sebevybranější.

3. Věrně, hledě ke cti Kristově, k obrácení, vzdělání a spasení lidu, ne k svému vlastnímu zisku nebo slávě; nezadržuje nic, co by mohlo prospět těm svatým cílům, dávaje každému jeho vlastní díl a prokazuje nestrannou úctu všem, nezanedbávaje nejnižší ani nešetře nejvyšší v jejich hříších.

4. Moudře, utvářeje všechna svá učení, napomenutí a zvláště svá pokárání takovým způsobem, který by nejspíše mohl zapůsobit; prokazuje všechnu náležitou úctu osobě a postavení každého člověka a nepřiměšuje svou vlastní vášeň ani hořkost.

5. Vážně, jak se sluší na Slovo Boží; varuje se všech takových posunků, hlasu a výrazů, které by mohly dát příčinu, aby lidská porušenost pohrdala jím i jeho službou.

6. S láskyplnou náklonností, aby lid viděl, že vše vychází z jeho zbožné horlivosti a srdečné touhy prokázat jim dobro. A,

7. Jako vyučený od Boha a přesvědčený ve svém vlastním srdci, že vše, čemu učí, je pravda Kristova; a kráčeje před svým stádem jako příklad jim v tom; usilovně, soukromě i veřejně, poroučeje své práce Božímu požehnání a bděle dbaje o sebe i o stádo, nad nímž ho Pán ustanovil dohlížitelem: tak bude učení pravdy zachováno neporušené, mnohé duše budou obráceny a vzdělány a on sám přijme mnohonásobné potěšení ze svých prací již v tomto životě a potom korunu slávy, která je mu uložena v budoucím světě.

Kde je v jednom sboru více služebníků než jeden a jsou různých darů, může se každý zvláště věnovat učení nebo napomínání podle daru, v němž nejvíce vyniká, a jak se mezi sebou dohodnou.

O modlitbě po kázání

Když je kázání skončeno, má služebník vzdát díky za velikou lásku Boží, že k nám poslal svého Syna Ježíše Krista; za sdílení svého Ducha svatého; za světlo a svobodu slavného evangelia a za bohatá a nebeská požehnání v něm zjevená, jako jsou totiž vyvolení, povolání, osvojení, ospravedlnění, posvěcení a naděje slávy; za podivuhodnou dobrotu Boží, že vysvobodil zemi z antikristovské temnoty a tyranie, a za všechna ostatní národní vysvobození; za reformaci náboženství; za smlouvu; a za mnohá časná požehnání.

Modlit se za zachování evangelia a všech jeho ustanovení v jejich čistotě, moci a svobodě; obrátit hlavní a nejužitečnější body kázání v několik proseb; a modlit se, aby zůstalo v srdci a přineslo ovoce.

Modlit se za přípravu na smrt a soud a za bdělé očekávání příchodu našeho Pána Ježíše Krista; prosit Boha za odpuštění nepravostí našich svatých věcí a za přijetí naší duchovní oběti skrze zásluhu a prostřednictví našeho velikého Nejvyššího kněze a Spasitele, Pána Ježíše Krista.

A protože modlitba, které Kristus naučil své učedníky, není jen vzorem modlitby, nýbrž sama je modlitbou nanejvýš obsažnou, doporučujeme, aby se jí užívalo také v modlitbách církve. A poněvadž při vysluhování svátostí, při konání veřejných postů a dnů díkůvzdání a při jiných zvláštních příležitostech, které mohou poskytnout látku k zvláštním prosbám a díkůvzdáním, je potřebné něco vyjádřit v našich veřejných modlitbách (jako je v tomto čase naší povinností modlit se za požehnání pro Shromáždění teologů, za vojska na moři i na souši, za obranu krále, parlamentu a království), má se každý služebník v tomto ohledu ve své modlitbě, před kázáním nebo po něm, věnovat těm příležitostem; ale co do

způsobu je mu ponechána svoboda, jak ho Bůh povede a uschopní, aby ve zbožnosti a moudrosti splnil svou povinnost.

Po skončení modlitby ať se zpívá žalm, může-li se to vhodně vykonat. Potom (nemá-li následovat některé jiné ustanovení Kristovo, které se v tom čase týká sboru) ať služebník propustí sbor slavnostním požehnáním.

O svátosti křtu

O vysluhování svátostí:

A NEJPRVE O KŘTU.

Křest, jako nemá být zbytečně odkládán, tak nemá být v žádném případě vysluhován žádnou soukromou osobou, nýbrž služebníkem Kristovým, povolaným, aby byl šafářem tajemství Božích.

Nemá být také vysluhován na soukromých místech nebo soukromě, nýbrž na místě veřejného uctívání a před tváří sboru, kde lid může nejpříhodněji vidět a slyšet; a ne na místech, kde byly v čase papežství nevhodně a pověrečně umístěny křtitelnice.

Dítě, které má být pokřtěno, poté co to bylo služebníkovi den předem oznámeno, má být předloženo otcem, nebo (v případě jeho nutné nepřítomnosti) některým křesťanským přítelem na jeho místě, který vyzná svou upřímnou touhu, aby dítě bylo pokřtěno.

Před křtem má služebník pronést několik slov poučení o ustanovení, povaze, užitku a cílech této svátosti, ukazuje, „Že byl ustanoven naším Pánem Ježíšem Kristem. Že je pečetí smlouvy milosti, našeho vštípení v Krista a našeho spojení s Ním, odpuštění hříchů, znovuzrození, osvojení a věčného života. Že voda při křtu představuje a znamená jak krev Kristovu, která snímá všechnu vinu hříchu, prvotního i skutkového, tak posvěcující moc Ducha Kristova proti panství hříchu a porušenosti naší hříšné přirozenosti. Že křtění, neboli pokropení a omytí vodou, znamená

očištění od hříchu krví a pro zásluhu Kristovu, spolu s umrtvením hříchu a povstáním z hříchu k novotě života, mocí smrti a vzkříšení Kristova. Že zaslíbení je dáno věřícím a jejich semeni; a že símě a potomstvo věřících, narozené v církvi,
má svým narozením podíl na smlouvě a právo na její pečeť a na vnější výsady církve pod evangeliem, neméně než děti Abrahamovy v čase Starého zákona; neboť smlouva milosti je co do podstaty táž, a milost Boží a potěšení věřících hojnější než dříve. Že Syn Boží připustil malé dítky do své přítomnosti, objímal je a žehnal jim, řka: Nebo takovýchť jest království Boží. Že děti jsou křtem slavnostně přijaty do lůna viditelné církve, odděleny od světa a od těch, kdo jsou vně, a spojeny s věřícími; a že všichni, kdo jsou pokřtěni ve jméno Kristovo, se odříkají ďábla, světa a těla a svým křtem jsou zavázáni proti nim bojovat. Že jsou křesťany a smluvně svatí před křtem, a proto jsou křtěni. Že vnitřní milost a moc křtu není vázána na ten okamžik, kdy je vysluhován; a že jeho ovoce a moc dosahuje na celý běh našeho života; a že vnější křest není tak nutný, aby pro jeho nedostatek bylo dítě v nebezpečí zatracení nebo rodiče vinni, pokud nepohrdají ustanovením Kristovým ani je nezanedbávají tam a tehdy, kde a kdy je lze mít.“

V těchto nebo podobných poučeních má služebník užívat své vlastní svobody a zbožné moudrosti, jak toho bude vyžadovat neznalost nebo omyly v učení o křtu a vzdělání lidu.

Má také napomenout všechny přítomné,

„Aby pohlédli zpět na svůj křest; aby činili pokání ze svých hříchů proti své smlouvě s Bohem; aby vzbudili svou víru; aby zdokonalovali a správně užívali svého křtu a smlouvy jím zpečetěné mezi Bohem a jejich dušemi.“

Má napomenout otce,

„Aby uvážil velké milosrdenství Boží k němu a jeho dítěti; aby vychovával dítě v poznání základů křesťanského náboženství a v cvičení a napomínání Páně; a aby mu dal poznat nebezpečí hněvu

Božího pro něho samého i pro dítě, bude-li nedbalý: vyžaduje od něho slavnostní slib, že svou povinnost splní.“

Když se to vykonalo, má být se slovem ustanovení spojena také modlitba k posvěcení vody k tomuto duchovnímu užití; a služebník se má modlit v tomto nebo podobném smyslu:

„Aby Pán, který nás nenechal jako cizince bez smlouvy zaslíbení, nýbrž nás povolal k výsadám svých ustanovení, ráčil milostivě posvětit a požehnat své vlastní ustanovení křtu v tomto čase. Aby spojil vnitřní křest svého Ducha s vnějším křtem vodou; aby učinil tento křest dítěti pečetí osvojení, odpuštění hříchů, znovuzrození a věčného života a všech ostatních zaslíbení smlouvy milosti: aby dítě bylo vštípeno v připodobnění smrti a vzkříšení Kristova; a aby, když v něm bude umrtveno tělo hříchu, sloužilo Bohu v novotě života po všechny své dny.“

Potom má služebník žádat jméno dítěte; a když mu je řeknou, má říci (nazývaje dítě jeho jménem):

Já tě křtím ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.

Když pronáší tato slova, má dítě pokřtít vodou; což, co se týče způsobu provedení, je nejen dovolené, nýbrž i dostačující a nejvhodnější, aby se stalo politím nebo pokropením tváře dítěte vodou, bez přidání jakéhokoli jiného obřadu.

Po tomto má vzdát díky a modlit se v tomto nebo podobném smyslu:

„Vyznávaje se vší vděčností, že Pán je pravdivý a věrný v zachovávání smlouvy a milosrdenství. Že je dobrý a milostivý nejen v tom, že nás počítá mezi své svaté, nýbrž že se Mu také zalíbilo udělit našim dětem toto jedinečné znamení a odznak své lásky v Kristu. Že ve své pravdě a zvláštní prozřetelnosti denně uvádí některé do lůna své církve, aby byli účastni Jeho neocenitelných dobrodiní, získaných krví Jeho milého Syna, k zachování a rozmnožení Jeho církve.

A prose, aby Pán stále zachovával a denně více a více potvrzoval tuto svou nevýslovnou přízeň: aby přijal dítě nyní pokřtěné a slavnostně uvedené do domácnosti víry pod svou otcovskou ochranu a obranu a pamatoval na ně s přízní, kterou prokazuje svému lidu; aby, bude-li vzato z tohoto života ve svém dětství, Pán, který je bohatý v milosrdenství, je ráčil přijmout do slávy; a bude-li žít a dosáhne-li let rozumu, aby je Pán tak vyučoval svým Slovem a Duchem a učinil mu jeho křest účinným a tak je podpíral svou božskou mocí a milostí, aby vírou mohlo zvítězit nad ďáblem, světem a tělem, až nakonec dosáhne plného a konečného vítězství, a tak bylo zachováno mocí Boží skrze víru k spasení, skrze Ježíše Krista, našeho Pána.“

O svátosti večeře Páně

Přijímání neboli večeře Páně má být slavena často; ale jak často, to mohou uvážit a určit služebníci a ostatní správcové církve každého sboru, jak to shledají nejvhodnějším pro potěšení a vzdělání lidu svěřeného jejich péči. A když má být vysluhována, pokládáme za vhodné, aby se to dělo po ranním kázání.

Neznalí a pohoršliví nejsou způsobilí přijímat svátost večeře Páně.

Kde tato svátost nemůže být vhodně vysluhována často, je potřebné, aby bylo v sabatní den před jejím vysluhováním dáno veřejné oznámení a aby buď tehdy, nebo v některý den toho týdne bylo něco vyučováno o tom ustanovení a o náležité přípravě na ně a účasti na něm; aby pilným užíváním všech prostředků, které Bůh k tomu cíli posvětil, veřejně i soukromě, všichni mohli přijít lépe připraveni k této nebeské hostině.

Když přijde den vysluhování, služebník, skončiv své kázání a modlitbu, učiní krátké napomenutí:

„Vyjadřuje neocenitelné dobrodiní, které máme touto svátostí, spolu s jejími cíli a užitkem; vykládaje velikou potřebu, abychom jí

měli obnoveny své potěšení a sílu v tomto našem putování a boji; jak je nutné, abychom k ní přistupovali s poznáním, vírou, pokáním, láskou a s dušemi lačnícími a žíznícími po Kristu a Jeho dobrodiních; jak veliké je nebezpečí jíst a pít nehodně.

Dále má ve jménu Kristově na jedné straně varovat všechny, kdo jsou neznalí, pohoršliví, bezbožní nebo žijí v jakémkoli hříchu či přestoupení proti svému poznání nebo svědomí, aby se neopovažovali přistupovat k tomu svatému stolu; ukazuje jim, že kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije; a na druhé straně má zvláštním způsobem zvát a povzbuzovat všechny, kdo se lopotí pod pocitem břemene svých hříchů a strachem z hněvu a touží dosáhnout většího pokroku v milosti, než jakého dosud mohou dosáhnout, aby přišli ke stolu Páně; ujišťuje je v témž jménu o úlevě, občerstvení a síle pro jejich slabé a unavené duše.“

Po tomto napomenutí, varování a pozvání, když byl stůl předtím slušně pokryt a tak vhodně postaven, aby přijímající mohli řádně sedět kolem něho nebo u něho, má služebník začít úkon posvěcením a požehnáním živlů chleba a vína před ním postavených (chleba v slušných a vhodných nádobách, tak připraveného, aby mohl, když jej láme a podává, být rozdělen mezi přijímající; vína pak ve velkých kalichích), když nejprve několika slovy ukázal, že tyto živly, jinak obyčejné, jsou nyní odděleny a posvěceny k tomuto svatému užití slovem ustanovení a modlitbou.

Ať jsou slova ustanovení čtena z evangelistů nebo z první epištoly apoštola Pavla ke Korintským, kap. 11:23: Já zajisté přijal jsem ode Pána atd., až do verše 27 (*1. Korintským 11:23-27*), což služebník může, když uzná za potřebné, vysvětlit a uplatnit.

Modlitba, díkůvzdání neboli požehnání chleba a vína ať je v tomto smyslu:

„S pokorným a srdečným vyznáním velikosti naší bídy, z níž nás nemohl vysvobodit ani člověk, ani anděl, a naší veliké nehodnosti nejmenšího ze všech Božích milosrdenství; vzdávat díky Bohu za

všechna Jeho dobrodiní, a zvláště za to veliké dobrodiní našeho vykoupení, lásku Boha Otce, utrpení a zásluhy Pána Ježíše Krista, Syna Božího, jimiž jsme vysvobozeni; a za všechny prostředky milosti, Slovo a svátosti; a zvláště za tuto svátost, kterou jsou nám Kristus a všechna Jeho dobrodiní přivlastňováni a zpečeťováni; kteréžto věci, ač jiným odepřeny, jsou nám ve velikém milosrdenství zachovány i po tak velikém a dlouhém zneužívání jich všech.

Vyznávat, že není jiného jména pod nebem, skrze které bychom mohli být spaseni, než jméno Ježíše Krista, skrze něhož jediného přijímáme svobodu a život, máme přístup k trůnu milosti, jsme připuštěni jíst a pít u Jeho vlastního stolu a jsme zpečetěni Jeho Duchem k jistotě blaženosti a věčného života.

Vroucně prosit Boha, Otce všeho milosrdenství a Boha všelikého potěšení, aby nám ráčil dát svou milostivou přítomnost a účinné působení svého Ducha v nás; a aby tak posvětil tyto živly, chléb i víno, a požehnal svému vlastnímu ustanovení, abychom vírou přijali tělo a krev Ježíše Krista, za nás ukřižovaného, a tak se Jím sytili, aby On byl jedno s námi a my jedno s Ním; aby On žil v nás a my v Něm a pro toho, který nás miloval a vydal sebe samého za nás.“

To vše má usilovat konat s příhodnými city, odpovídajícími tak svatému úkonu, a vzbuzovat totéž v lidu.

Když jsou živly nyní posvěceny Slovem a modlitbou, má služebník, stoje u stolu, vzít chléb do ruky a říci těmito slovy (nebo jinými podobnými, jichž užil Kristus nebo Jeho apoštol při této příležitosti):

„Podle svatého ustanovení, přikázání a příkladu našeho požehnaného Spasitele Ježíše Krista beru tento chléb a díky učiniv lámu jej a dávám vám; (tu má služebník, který má také sám přijímat, lámat chléb a dávat jej přijímajícím;) Vezměte, jezte; to jest tělo Kristovo, kteréž se za vás láme; to čiňte na Jeho památku.“

Stejným způsobem má služebník vzít kalich a říci těmito slovy (nebo jinými podobnými, jichž užil Kristus nebo apoštol při téže příležitosti):

„Podle ustanovení, přikázání a příkladu našeho Pána Ježíše Krista beru tento kalich a dávám vám; (zde jej dává přijímajícím;) Tento kalich jest ta nová smlouva v krvi Kristově, kteráž se za mnohé vylévá na odpuštění hříchů; píte z toho všickni.“

Když všichni přijali, může jim služebník několika slovy připomenout milost Boží v Ježíši Kristu, předloženou v této svátosti, a napomenout je, aby chodili hodně té milosti.

Služebník má vzdát slavnostní díky Bohu,

„Za Jeho bohaté milosrdenství a neocenitelnou dobrotu, kterou jim v této svátosti ráčil prokázat; a prosit za odpuštění nedostatků celé služby a za milostivou pomoc Jeho dobrého Ducha, aby mohli chodit v síle té milosti, jak se sluší na ty, kdo přijali tak veliké záruky spasení.“

Sbírka pro chudé má být uspořádána tak, aby tím nebyla žádná část veřejného uctívání zdržována.

O svěcení dne Páně

Na den Páně má být předem pamatováno tak, aby všechny světské záležitosti našich obyčejných povolání mohly být uspořádány a včas a příhodně odloženy, aby nebyly překážkou náležitému svěcení toho dne, když přijde.

Celý den má být slaven jako svatý Pánu, veřejně i soukromě, jakožto křesťanský sabat. K tomu je potřebné, aby po celý ten den bylo svaté ustání neboli odpočinutí od všech prací, které nejsou nutné a zdržení se nejen všech her a zábav, nýbrž i všech světských slov a myšlenek.

Ať je strava v ten den zařízena tak, aby ani služebnictvo nebylo zbytečně zdržováno od veřejného uctívání Boha, ani nikomu jinému nebylo bráněno ve svěcení toho dne. Ať je soukromá příprava každé osoby a rodiny modlitbou za sebe samé a za to, aby Bůh pomáhal služebníku a požehnal jeho službě; a jinými svatými cvičeními, která je mohou více uzpůsobit k útěšnějšímu obecenství s Bohem v Jeho veřejných ustanoveních.

Ať se všechen lid shromažďuje k veřejnému uctívání tak včas, aby celý sbor byl přítomen od počátku a jedním srdcem se slavnostně spojil ve všech částech veřejného uctívání a neodcházel dříve než po požehnání.

Ať je čas, který zbývá mezi slavnostními veřejnými shromážděními sboru nebo po nich, stráven čtením, rozjímáním, opakováním kázání, zvláště tím, že vyzvou své rodiny, aby vydaly počet z toho, co slyšely, a jejich katechizováním; svatými rozhovory, modlitbou za požehnání pro veřejná ustanovení, zpíváním žalmů, navštěvováním nemocných, pomocí chudým a jinými podobnými povinnostmi zbožnosti, lásky a milosrdenství, pokládajíce sabat za rozkoš.

O slavnostním uzavírání manželství

AČKOLI manželství není svátostí, ani není vlastní pouze církvi Boží, nýbrž je společné všemu lidstvu a je věcí veřejného zájmu v každém společenství; přece však, protože ti, kdo vstupují do manželství, mají tak činit v Pánu a mají zvláštní potřebu poučení, vedení a napomenutí ze Slova Božího při vstupu do tohoto nového stavu, jakož i Božího požehnání na sobě v něm, pokládáme za vhodné, aby manželství slavnostně uzavíral právoplatný služebník Slova, aby jim mohl náležitě poradit a modlit se za požehnání pro ně.

Manželství má být pouze mezi jedním mužem a jednou ženou; a ti nesmějí být v těch stupních pokrevního příbuzenství nebo

švagrovství, které zakazuje Slovo Boží; a snoubenci mají být ve věku rozumové zralosti, způsobilí učinit vlastní volbu, anebo z dobrých důvodů dát svůj vzájemný souhlas.

Před slavnostním uzavřením manželství mezi kterýmikoli osobami má služebník ohlásit úmysl sňatku ve třech různých sabatních dnech předem, ve sboru, v místě nebo místech nejobvyklejšího a nejstálejšího bydliště každého z nich. A o tomto ohlášení má mít služebník, který je má v manželství spojit, dostatečné svědectví, dříve než přistoupí k slavnostnímu uzavření manželství.

Před tímto ohlášením jejich úmyslu (jsou-li snoubenci nezletilí) má být souhlas rodičů, nebo jiných osob, pod jejichž mocí jsou (v případě, že rodiče zemřeli), oznámen církevním představeným onoho sboru, aby byl zaznamenán.

Totéž má být zachováváno při postupu všech ostatních, byť jsou zletilí, jejichž rodiče jsou naživu, při jejich prvním manželství.

A při pozdějších manželstvích kterékoli z těchto stran mají být napomenuti, aby neuzavírali manželství, aniž by o tom nejprve uvědomili své rodiče (lze-li to vhodně učinit), snažíce se získat jejich souhlas.

Rodiče nemají nutit své děti k sňatku bez jejich svobodného souhlasu, ani odpírat svůj vlastní souhlas bez spravedlivé příčiny.

Jakmile byl úmysl nebo manželská smlouva takto ohlášen, nemá být manželství dlouho odkládáno. Proto má služebník, byv v příhodném čase vyrozuměn, a nebyla-li vznesena žádná námitka, která by tomu bránila, slavnostně uzavřít manželství veřejně na místě určeném vrchností k veřejnému uctívání, před dostatečným počtem věrohodných svědků, v některou vhodnou denní hodinu, v kterékoli době roku, kromě dne veřejného pokoření. A radíme, aby to nebylo v den Páně.

A protože všechny vztahy jsou posvěcovány Slovem a modlitbou, má se služebník modlit za požehnání pro ně v tomto smyslu:

„Vyznávajíce své hříchy, jimiž jsme se učinili menšími než nejmenší ze všech milosrdenství Božích a popudili jsme Ho, aby nám ztrpčil všechna naše potěšení; snažně prosit ve jménu Kristově Pána (jehož přítomnost a přízeň je štěstím každého stavu a oslazuje každý vztah), aby byl jejich podílem a aby se k nim přiznal jako ke svým a přijal je v Kristu, ty, kdo mají být nyní spojeni v počestném stavu manželském, ve smlouvě svého Boha; a aby je, jako je svou prozřetelností svedl dohromady, posvětil svým Duchem, dávaje jim nové smýšlení srdce, přiměřené jejich novému stavu; obohacuje je všemi milostmi, aby mohli plnit povinnosti, těšit se z potěšení, nést starosti a odolávat pokušením, jež provázejí tento stav, jak se sluší na křesťany.“

Po skončení modlitby je vhodné, aby jim služebník krátce vyložil z Písma

„Ustanovení, užitek a cíle manželství, spolu s manželskými povinnostmi, které mají ve vší věrnosti plnit jeden vůči druhému; napomínaje je, aby se pilně zabývali svatým Slovem Božím, aby se naučili žít z víry a být spokojeni uprostřed všech manželských starostí a soužení, posvěcujíce Boží jméno vděčným, střízlivým a svatým užíváním všech manželských potěšení; mnoho se modlíce jeden s druhým a jeden za druhého; bdíce nad sebou navzájem a povzbuzujíce se vespolek k lásce a k dobrým skutkům; a žijíce spolu jako dědicové milosti života.“

Po slavnostním napomenutí snoubenců před velikým Bohem, který zkoumá všechna srdce a jemuž budou muset v poslední den vydat přísný počet, aby, ví-li kdokoli z nich o nějaké příčině, ať z dřívějšího zasnoubení či jinak, pro kterou by nemohli právoplatně vstoupit do manželství, ji nyní vyjevil; služebník (není-li přiznána žádná překážka) dá, aby nejprve muž vzal ženu za pravou ruku a řekl tato slova:

Já, [...], beru si tebe, [...], za svou manželku a slibuji a zavazuji se před Bohem a před tímto shromážděním, že ti budu milujícím a věrným manželem, dokud nás Bůh nerozdělí smrtí.

Potom žena vezme muže za pravou ruku a řekne tato slova:

Já, […], beru si tebe, […], za svého manžela a slibuji a zavazuji se před Bohem a před tímto shromážděním, že ti budu milující, věrnou a poslušnou manželkou, dokud nás Bůh nerozdělí smrtí.

Potom je služebník bez jakéhokoli dalšího obřadu před tváří shromáždění prohlásí za muže a ženu podle Božího ustanovení; a tak zakončí celé jednání modlitbou v tomto smyslu:

„Aby se Pánu zalíbilo provázet své vlastní ustanovení svým požehnáním, prosíce Ho, aby obohatil osoby nyní sezdané jak jinými zástavami své lásky, tak zvláště potěšeními a plody manželství, ke chvále svého hojného milosrdenství, v Kristu Ježíši a skrze Něho.“

Má být pečlivě veden rejstřík, v němž se neprodleně a řádně zapíší jména takto sezdaných osob spolu s datem jejich sňatku, v knize k tomu účelu určené, aby do ní mohli nahlédnout všichni, jichž se to týká.

O navštěvování nemocných

Je povinností služebníka vyučovat lid svěřený do jeho péče nejen veřejně, ale i soukromě; a zvláště je napomínat, povzbuzovat, kárat a těšit při všech příhodných příležitostech, pokud mu to jeho čas, síly a osobní bezpečnost dovolí.

Má je napomínat, dokud jsou zdrávi, aby se připravovali na smrt; a za tím účelem se mají často radit se svým služebníkem o stavu svých duší; a v čase nemoci si mají žádat jeho rady a pomoci včas a v příhodný čas, dříve než je opustí síly a rozum.

Časy nemoci a soužení jsou zvláštními příležitostmi, které mu Bůh vkládá do ruky, aby posloužil slovem v pravý čas znaveným duším: neboť tehdy jsou svědomí lidí probuzenější, nebo by měla být, aby se rozpomněli na svůj duchovní stav pro věčnost; a také Satan

tehdy využívá příležitosti, aby je více obtěžkal bolestnými a těžkými pokušeními: proto má služebník, když je pro něho posláno a on se odebere k nemocnému, se vší něžností a láskou usilovat o to, aby posloužil jeho duši nějakým duchovním dobrem, v tomto smyslu.

Z úvahy o přítomné nemoci jej může poučit z Písma, že nemoci nepřicházejí náhodou, ani pouze z tělesných neduhů, nýbrž z moudrého a řádného řízení dobré ruky Boží vůči každé jednotlivé osobě, která je jimi postižena. A že ať už je na něho vložena z nelibosti nad hříchem, k jeho nápravě a polepšení, nebo k vyzkoušení a cvičení jeho milostí, nebo pro jiné zvláštní a výtečné cíle, všechna jeho utrpení se obrátí k jeho prospěchu a budou společně působit k jeho dobrému, bude-li se upřímně snažit učinit posvěcené užití Božího navštívení, ani nepohrdaje Jeho kázní, ani neumdlévaje pod Jeho trestáním.

Má-li podezření, že je nevědomý, vyzkouší ho ze základů náboženství, zvláště pokud jde o pokání a víru; a jak uzná za vhodné, poučí ho o povaze, užitku, výtečnosti a nezbytnosti těchto milostí, jakož i o smlouvě milosti a o Kristu, Synu Božím, jejím Prostředníku, a o odpuštění hříchů skrze víru v Něho.

Napomene nemocného, aby zkoumal sám sebe, aby zpytoval a zkoušel své dřívější cesty a svůj stav před Bohem.

A vyjeví-li nemocný jakoukoli skrupuli, pochybnost nebo pokušení, které na něho doléhá, budou mu dána poučení a rozřešení, aby byl uspokojen a upokojen.

Ukáže-li se, že nemá náležité vědomí svých hříchů, je třeba se snažit usvědčit ho z jeho hříchů, z jejich viny a z toho, co zasluhují; ze špíny a poskvrny, kterou jimi duše na sebe uvaluje; a z kletby zákona a hněvu Božího, který za ně náleží; aby jimi byl opravdu pohnut a pokořen: a kromě toho mu dát poznat nebezpečí odkládání pokání a zanedbávání spasení, kdykoli je mu nabízeno; aby bylo probuzeno jeho svědomí a aby byl vyburcován z otupělého

a bezstarostného stavu k pochopení spravedlnosti a hněvu Božího, před nímž nemůže obstát nikdo, leč ten, kdo, ztracen sám v sobě, se vírou chápe Krista.

Jestliže se snažil chodit po cestách svatosti a sloužit Bohu v upřímnosti, byť ne bez mnoha poklesků a slabostí; nebo je-li jeho duch zlomen vědomím hříchu, nebo sklíčen pro nedostatek pocitu Boží přízně; pak bude vhodné jej pozvednout tím, že se mu předloží nezasloužená štědrost a plnost Boží milosti, dostatečnost spravedlnosti v Kristu, milostivé nabídky v evangeliu, že všichni, kdo činí pokání a celým srdcem věří v Boží milosrdenství skrze Krista, zříkajíce se své vlastní spravedlnosti, budou mít v Něm život a spasení. Může být také užitečné ukázat mu, že smrt v sobě nemá žádné duchovní zlo, jehož by se měli bát ti, kdo jsou v Kristu, protože hřích, osten smrti, je odňat Kristem, který vysvobodil všechny své z otroctví strachu ze smrti, zvítězil nad hrobem, dal nám vítězství a sám vešel do slávy, aby připravil místo svému lidu: takže ani život ani smrt je nebudou moci odloučit od lásky Boží v Kristu, v němž takoví mají jistotu, byť nyní musí být položeni do prachu, že dosáhnou radostného a slavného vzkříšení k věčnému životu.

Lze také dát radu, aby se měl na pozoru před špatně založeným přesvědčením o milosrdenství nebo o dobrotě svého stavu pro nebe, tak aby se zřekl veškeré zásluhy v sobě samém a cele se vrhl na Boha, aby došel milosrdenství, v jediných zásluhách a prostřednictví Ježíše Krista, který se zavázal, že nikdy nezavrhne ty, kdo k Němu v pravdě a upřímnosti přicházejí. Také je třeba dbát na to, aby nemocný nebyl sražen do zoufalství tak přísným líčením Božího hněvu, který mu za jeho hříchy náleží, jež by nebylo zmírněno citelným předložením Krista a Jeho zásluhy jako dveří naděje pro každého kajícího věřícího.

Když je nemocný nejklidnější, může být nejméně rušen a jiné nezbytné úkony kolem něho jsou nejméně omezeny, služebník, je-li o to požádán, se s ním a za něho bude modlit v tomto smyslu:

„Vyznávajíce a oplakávajíce hřích prvotní i skutkový; bídný stav všech lidí od přirozenosti, jakožto synů hněvu a pod kletbou; uznávajíce, že všechny nemoci, neduhy, smrt i samo peklo jsou jejich vlastními následky a účinky; vyprošujíce Boží milosrdenství pro nemocného skrze krev Kristovu; prosíce, aby mu Bůh otevřel oči, odhalil mu jeho hříchy, dal mu vidět, že je sám v sobě ztracen, dal mu poznat příčinu, proč ho Bůh bije, zjevil jeho duši Ježíše Krista k spravedlnosti a životu, dal mu svého Ducha svatého, aby stvořil a posílil víru, která se chápe Krista, aby v něm působil potěšující důkazy své lásky, aby ho vyzbrojil proti pokušením, aby odvrátil jeho srdce od světa, aby posvětil jeho přítomné navštívení, aby ho vybavil trpělivostí a silou je snášet a aby mu dal vytrvalost ve víře až do konce.

Aby, zalíbí-li se Bohu přidat mu dnů, ráčil požehnat a posvětit všechny prostředky k jeho uzdravení; aby odňal nemoc, obnovil jeho síly a uschopnil ho chodit způsobem hodným Boha, věrným připomínáním a pilným zachováváním těch slibů a závazků svatosti a poslušnosti, jaké lidé obvykle činí v čase nemoci, aby mohl oslavovat Boha po zbývající část svého života.

A rozhodl-li Bůh ukončit jeho dny tímto přítomným navštívením, aby nalezl takový důkaz odpuštění všech svých hříchů, svého podílu na Kristu a věčného života skrze Krista, který by způsobil, že se jeho vnitřní člověk obnovuje, zatímco jeho vnější člověk hyne; aby mohl hledět na smrt beze strachu, cele se vrhnout na Krista bez pochybování, toužit být rozvázán a být s Kristem, a tak dosáhnout cíle své víry, spasení své duše, skrze jediné zásluhy a přímluvu Pána Ježíše Krista, našeho jediného Spasitele a všedostačujícího Vykupitele.“

Služebník ho také napomene (bude-li k tomu důvod), aby uspořádal svůj dům, a tak předešel nesnázím; aby se postaral o zaplacení svých dluhů a aby nahradil nebo odčinil, v čem komu ukřivdil; aby se smířil s těmi, s nimiž byl v rozepři, a aby plně odpustil všem lidem jejich provinění proti němu, jakož i on očekává odpuštění z ruky Boží.

Konečně může služebník využít přítomné příležitosti, aby napomenul ty, kdo jsou kolem nemocného, aby uvážili svou vlastní smrtelnost, obrátili se k Pánu a smířili se s Ním; aby se ve zdraví připravovali na nemoc, smrt a soud; a aby po všechny dny svého vyměřeného času tak očekávali, až přijde jejich proměna, aby se, až se ukáže Kristus, který je náš život, i oni ukázali s Ním ve slávě.

O pohřbívání mrtvých

KDYŽ kdokoli odejde z tohoto života, ať je mrtvé tělo v den pohřbu slušně doprovozeno z domu na místo určené k veřejnému pohřbívání a tam ihned pohřbeno, bez jakéhokoli obřadu.

A protože zvyk klekat a modlit se u mrtvého těla nebo směrem k němu a jiné podobné obyčeje na místě, kde leží, dříve než je odneseno k pohřbu, jsou pověrečné; a protože modlení, předčítání a zpívání, jak cestou ke hrobu, tak u něho, bylo hrubě zneužíváno, není mrtvým nijak k prospěchu a živým se ukázalo být v mnoha ohledech škodlivým; proto ať jsou všechny takové věci odloženy.

Nicméně pokládáme za velmi vhodné, aby se křesťanští přátelé, kteří doprovázejí mrtvé tělo na místo určené k veřejnému pohřbívání, věnovali rozjímáním a rozmluvám přiměřeným té příležitosti, a aby jim služebník, jako při jiných příležitostech, tak i v tomto čase, je-li přítomen, připomněl jejich povinnost.

To se však nemá vztahovat na odepření jakýchkoli občanských poct nebo projevů úcty při pohřbu, přiměřených postavení a stavu zesnulého, jaké měl za svého života.

O veřejném slavnostním postu

KDYŽ jsou na nějaký lid buď sesílány nějaké veliké a pozoruhodné soudy, nebo zjevně hrozí, nebo jsou kvůli nějakým mimořádným popouzením zjevně zasloužené; jakož i když má být vyhledáno a

získáno nějaké zvláštní požehnání, je veřejný slavnostní půst (který má trvat celý den) povinností, kterou Bůh od onoho národa nebo lidu očekává.

Náboženský půst vyžaduje úplné zdržení se nejen veškerého pokrmu (ledaže by tělesná slabost zjevně bránila vydržet až do skončení postu, v kterémžto případě lze něco požít, avšak velmi střídmě, k zachování přirozenosti, když je na pokraji zemdlení), nýbrž i veškeré světské práce, řečí a myšlenek, a všech tělesných rozkoší a podobných věcí (byť jsou jindy dovolené), bohatého oděvu, ozdob a podobně, po dobu postu; a tím více všeho, co je svou povahou nebo užíváním pohoršlivé a urážlivé, jako je křiklavý šat, necudné návyky a posunky a jiné marnosti obojího pohlaví. Doporučujeme všem služebníkům, aby to na svých místech pilně a horlivě kárali, jako jindy, tak zvláště při postu, bez ohledu na osoby, kdykoli k tomu bude příležitost.

Před veřejným shromážděním má každá rodina i každá osoba zvlášť v soukromí vynaložit veškerou zbožnou péči, aby připravila svá srdce k tak slavnostnímu dílu, a má být časně ve shromáždění.

Tak veliká část dne, jak jen to je vhodně možné, má být věnována veřejnému čtení a kázání Slova, se zpěvem žalmů, způsobilých rozněcovat city přiměřené takové povinnosti; ale především modlitbě, v tomto nebo podobném smyslu:

„Vzdávajíce slávu veliké Velebnosti Boží, Stvořiteli, Zachovavateli a svrchovanému Vládci celého světa, abychom tím byli tím více naplněni svatou úctou a bázní před Ním; uznávajíce Jeho mnohá, veliká a něžná milosrdenství, zvláště vůči církvi a národu, aby tím účinněji obměkčila a pokořila naše srdce před Ním; pokorně vyznávajíce hříchy všeho druhu s jejich rozličnými přitěžujícími okolnostmi; ospravedlňujíce spravedlivé soudy Boží jakožto mnohem menší, než naše hříchy zasluhují; avšak pokorně a vroucně vyprošujíce Jeho milosrdenství a milost pro nás, pro církev a národ, pro našeho krále a všechny, kdo mají moc, a pro všechny ostatní, za něž jsme povinni se modlit (podle toho, jak vyžaduje

přítomná potřeba), se zvláštnější naléhavostí a obšírností než jindy; přivlastňujíce si vírou zaslíbení a dobrotu Boží k odpuštění, pomoci a vysvobození ze zel pociťovaných, obávaných nebo zasloužených; a k získání požehnání, která potřebujeme a očekáváme; spolu s odevzdáním sebe samých cele a navždy Pánu.“

Ve všem tom mají služebníci, kteří jsou ústy lidu k Bohu, mluvit tak ze srdce, po vážném a důkladném rozvážení těchto věcí, aby jak oni sami, tak jejich lid byli tím velmi pohnuti, ba roztaveni, zvláště zármutkem nad svými hříchy; aby to byl vskutku den hlubokého pokoření a trápení duše.

Má být učiněn zvláštní výběr těch míst Písma, která se budou číst, a těch textů ke kázání, které mohou nejlépe působit na srdce posluchačů ke zvláštní věci toho dne a nejvíce je naklonit k pokoření a pokání: s největším důrazem na ty jednotlivosti, o nichž pozorování a zkušenost každého služebníka říkají, že nejvíce vedou k vzdělání a nápravě toho sboru, jemuž káže.

Před ukončením veřejných povinností má služebník svým vlastním jménem i jménem lidu zavázat své i jejich srdce, aby byla Pánova, s vyznaným úmyslem a předsevzetím napravit vše, co je mezi nimi převrácené, a zvláště ty hříchy, jimiž se nejvíce provinili; a přiblížit se k Bohu a chodit s Ním těsněji a věrněji v nové poslušnosti než kdykoli předtím.

Má také lid se vší naléhavostí napomenout, že dílo onoho dne nekončí jeho veřejnými povinnostmi, nýbrž že mají zbytek toho dne i celého svého života tak využít, aby v sobě i ve svých rodinách v soukromí upevňovali všechny ty zbožné city a předsevzetí, která veřejně vyznali, aby se v jejich srdcích navždy ustálily a oni sami mohli citelněji shledat, že Bůh ucítil z jejich konání líbeznou vůni v Kristu a je vůči nim usmířen, a to odpověďmi milosti v odpouštění hříchů, v odnímání soudů, v odvracení nebo předcházení ran a v udělování požehnání přiměřených stavu a modlitbám Jeho lidu, skrze Ježíše Krista.

Kromě slavnostních a všeobecných postů nařízených vrchností soudíme, že sbory mohou i jindy držet postní dny, jak jim Boží prozřetelnost poskytne zvláštní příležitost; a také že rodiny mohou činit totéž, pokud to není ve dnech, kdy se sbor, k němuž patří, má shromáždit k postu nebo k jiným veřejným povinnostem uctívání.

O zachovávání dnů veřejného díkůvzdání

KDYŽ má být slaven některý takový den, ať je o něm a o jeho příčině dáno oznámení v příhodném čase předem, aby se na něj lid mohl lépe připravit.

Když ten den nadejde a sbor se (po soukromých přípravách) shromáždí, má služebník začít slovem napomenutí, aby povzbudil lid k povinnosti, pro kterou se sešel, a krátkou modlitbou za Boží pomoc a požehnání (jako při jiných shromážděních k veřejnému uctívání) podle zvláštní příčiny jejich sejití.

Ať potom podá nějaké stručné vylíčení získaného vysvobození nebo přijatého milosrdenství, nebo čehokoli, co zavdalo příčinu k tomu shromáždění sboru, aby tomu všichni mohli lépe porozumět nebo si to připomenout a být tím více pohnuti.

A protože zpívání žalmů je ze všech ustanovení nejvhodnější k vyjádření radosti a díkůvzdání, ať se za tím účelem zazpívá některý příhodný žalm nebo žalmy, před čtením nebo po čtení některého oddílu Slova přiměřeného přítomné věci.

Potom ať služebník, který má kázat, přistoupí k dalšímu napomenutí a modlitbě před svým kázáním, se zvláštním zřetelem k přítomnému dílu; načež ať káže na některý text Písma příhodný té příležitosti.

Po skončení kázání ať se nejen modlí, jak je jindy po kázání nařízeno, s připomenutím potřeb církve, krále a státu (byly-li před kázáním opomenuty), nýbrž ať se rozhojní v náležitém a slavnostním díkůvzdání za dřívější milosrdenství a vysvobození; ale

zvláště za to, co je v přítomnosti svolává, aby vzdávali díky: s pokornou prosbou o pokračování a obnovování obvyklých milosrdenství Božích, jak bude třeba, a o posvěcující milost, aby jich správně užívali. A tak, po zazpívání dalšího žalmu, přiměřeného tomu milosrdenství, ať propustí sbor s požehnáním, aby měli příhodný čas na své jídlo a občerstvení.

Avšak služebník je má (před jejich propuštěním) slavnostně napomenout, aby se při svém jídle a občerstvení vyvarovali všeho přebytku a nevázanosti, jež vedou k obžerství nebo opilství, a tím více těchto hříchů samých; a aby dbali na to, aby jejich veselí a radování nebylo tělesné, nýbrž duchovní, což může učinit chválu Boží slavnou a je samé pokornými a střízlivými; a aby je jak jejich sycení, tak jejich radování učinilo veselejšími a rozšířenějšími srdcem k dalšímu slavení Jeho chval uprostřed sboru, až se do něho ve zbývající části toho dne vrátí.

Když se sbor znovu shromáždí, má být obnoven a pokračovat stejný pořad modlitby, čtení, kázání, zpěvu žalmů a přinášení další chvály a díkůvzdání, jak byl výše nařízen pro dopoledne, pokud to čas dovolí.

Při jednom nebo obou veřejných shromážděních toho dne má být učiněna sbírka pro chudé (a stejně tak v den veřejného pokoření), aby nám jejich bedra žehnala a oni se s námi tím více radovali. A lid má být na konci druhého shromáždění napomenut, aby strávil zbytek toho dne ve svatých povinnostech, v osvědčování křesťanské lásky a dobročinnosti jedni k druhým a v stále větším radování se v Pánu, jak se sluší na ty, kdo mají radost Páně za svou sílu.

O zpívání žalmů

Je povinností křesťanů chválit Boha veřejně společným zpíváním žalmů ve sboru a také soukromě v rodině.

Při zpívání žalmů má být hlas laděný a vedený s vážností; ale hlavní péče musí být věnována tomu, aby se zpívalo s porozuměním a s milostí v srdci, prozpěvujíce Pánu.

Aby se k tomu mohl připojit celý sbor, má každý, kdo umí číst, mít knihu žalmů; a všichni ostatní, kterým v tom nebrání věk nebo jiná příčina, mají být napomínáni, aby se naučili číst. Ale prozatím, kde mnozí ve sboru číst neumějí, je vhodné, aby služebník nebo některá jiná způsobilá osoba, určená jím a ostatními vládnoucími představenými, předčítala žalm řádek po řádku, dříve než se zazpívá.

Dodatek o dnech a místech veřejného uctívání

V Písmu není přikázán žádný den, který by měl být pod evangeliem svěcen, kromě dne Páně, který je křesťanským sabatem.

Sváteční dny, lidově zvané svaté dny, které nemají žádné oprávnění ve Slově Božím, nemají být nadále zachovávány.

Nicméně je dovolené a nutné při zvláštních nastalých příležitostech oddělit den nebo dny k veřejnému postu nebo díkůvzdání, jak rozličná význačná a mimořádná řízení Boží prozřetelnosti poskytnou Jeho lidu příčinu a příležitost.

Jako žádné místo není schopno jakékoli svatosti pod záminkou jakéhokoli zasvěcení nebo posvěcení, tak také nepodléhá takovému poskvrnění nějakou pověrou dříve provozovanou a nyní odloženou, které by činilo nedovoleným nebo nevhodným, aby se v něm křesťané shromažďovali k veřejnému uctívání Boha. A proto pokládáme za potřebné, aby místa veřejného shromažďování k uctívání mezi námi byla nadále zachována a užívána k tomu účelu.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/cs/correo